
Aanvulling op het planMER voor het buitengebied van Urk

Een reactie op het advies van de Commissie voor de m.e.r.

6 juni 2016

Verantwoording

Titel	Aanvulling op het planMER voor het buitengebied van Urk
Opdrachtgever	Gemeente Urk
Projectleider	Martijn Gerritsen
Auteur(s)	Lex Bekker
Projectnummer	1221070
Aantal pagina's	20 (exclusief bijlagen)
Datum	6 juni 2016
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Water & Ruimtelijke Kwaliteit
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	7
2 Huidige situatie en de worstcase.....	8
3 Onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het plan.....	12
4 Aanvullende geurberekeningen	16
5 Externe Veiligheid	19
6 Conclusies	20

1 Inleiding

De gemeente Urk heeft een Milieueffectrapport (MER) opgesteld voor de besluitvorming over het bestemmingsplan voor het buitengebied. Dit nieuwe bestemmingsplan geldt voor het hele buitengebied van de gemeente Urk. Het nieuwe bestemmingsplan is plan-m.e.r.-plichtig omdat het een kader biedt voor eventuele Besluit-m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten (kaderstelling). Het gaat in dit geval specifiek om het bieden van ontwikkelruimte (omschakeling of uitbreiding) voor agrarische bedrijven zoals de oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren. Ook blijkt dat voor het bestemmingsplan een Passende Beoordeling moet worden opgesteld.

Het planMER is op 2 maart 2016 opgeleverd, en voor toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: Cie m.e.r.). Op 24 mei 2016 is het toetsingsadvies door de Cie m.e.r. gepubliceerd (projectnummer 3114).

De Cie m.e.r. heeft geconcludeerd dat de ter toetsing voorgelegde rapportage op een aantal essentiële punten tekortkomingen bevatte. De Cie m.e.r. adviseert om een aanvulling op het MER op te stellen voordat besluitvorming over het bestemmingsplan wordt afgerond.

Naar oordeel van de Cie m.e.r. is sprake van de volgende essentiële tekortkomingen:

- De huidige situatie is (nog) niet volledig in beeld gebracht
- Het worstcase scenario omschakeling akkerbouw naar veehouderij is niet voldoende cijfermatig inzichtelijk gemaakt
- De gebruikte aannames voor de huidige feitelijke situatie zijn voor de Commissie niet navolgbaar
- Het onderzoek naar de mogelijkheden voor alle bedrijven om, op basis van emissie reducerende technieken, uit te kunnen breiden tot 2 hectare is op bedrijfsniveau onvoldoende uitgewerkt
- De commissie suggereert dat het wellicht nodig kan zijn om een uitvoerbaar plan-alternatief te ontwikkelen
- De kwantitatieve onderbouwing van de geur paragraaf ontbreekt

De geadviseerde aanvullingen zijn in voorliggende rapportage verwoord. Daarmee wordt tegemoet gekomen in de door de Cie m.e.r. geconstateerde essentiële tekortkomingen.

Complementair aan de adviezen van de Cie m.e.r. is de gemeente er door de provincie op gewezen dat er met betrekking tot de effecten op externe veiligheid, sprake is van een (tekstuele) inconsistentie. Ook hier zal aandacht aan worden besteed.

Deze rapportage is een aanvulling op het planMER behorende bij het bestemmingsplan buitengebied Urk. Op basis van het planMER en deze aanvulling kan het bevoegd gezag een afgewogen besluit nemen over het definitief vast te stellen bestemmingsplan.

2 Huidige situatie en de worstcase

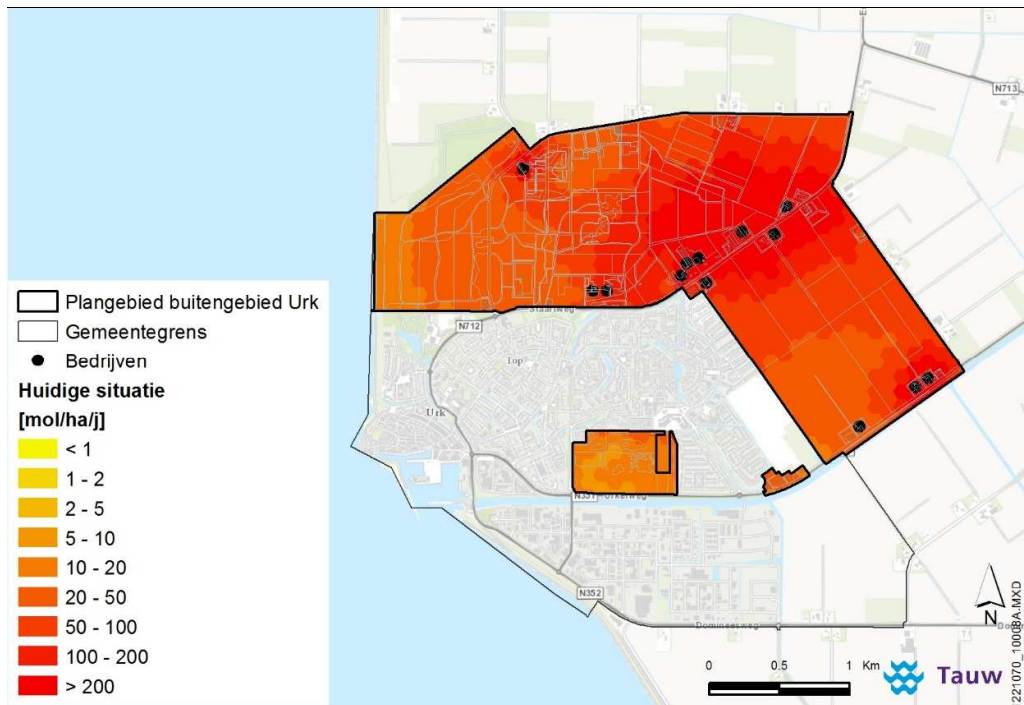
In het planMER zijn per abuis niet alle houderijen van melkvee en/of kalfkoeien¹ in het berekenen van de huidige situatie meegenomen. Voor de maneges zijn in het nu vigerende noch in het thans voorliggende bestemmingsplan bouwvlakken op de plankaart opgenomen. Het houden van paarden wordt echter wel mogelijk gemaakt, maar met een andere aanduiding. Mede vanwege het beperkte aantal paarden waarvan sprake is in de huidige situatie is deze diergroep in het MER buiten beschouwing gelaten.

Op basis van een set aanvullende gegevens zijn de berekeningen voor de huidige situatie aangepast. De derde kalfkoeihouder is nu wel meegenomen in de berekeningen, net als de percelen waar paarden worden gehouden.

In het planMER is verder wel in beschrijvende zin aangegeven dat als de akkerbouwbedrijven zouden omschakelen naar het houden van melkvee en/of kalfkoeien, er dan sprake zal zijn van een substantiële toename van de emissies, en dus van de depositie. In het planMER is de emissie van een dergelijke "worstcase" niet verder gekwantificeerd. Het plan-alternatief dat in het MER is ontwikkeld gaat namelijk uit van een *stand-still* van de huidige situatie, en heeft geen verband met de maximaal mogelijke emissies.

Om tegemoet te komen aan het advies van de Cie m.e.r., en om de feitelijke onjuistheid in de uitgangspunten van de berekening van de huidige situatie te corrigeren, zijn nieuwe berekeningen uitgevoerd van de emissies in de huidige situatie, en van de maximaal mogelijke emissies die uitgaan van het omschakelen van de akkerbouwer naar veeteelt en van de uitbreiding van de overige agrarische bouwvlakken, zonder dat daar aanvullende technische emissie reducerende maatregelen voor worden getroffen (de "worstcase").

¹ Kalfkoeien zijn koeien die gehouden worden om kalveren voort te brengen.

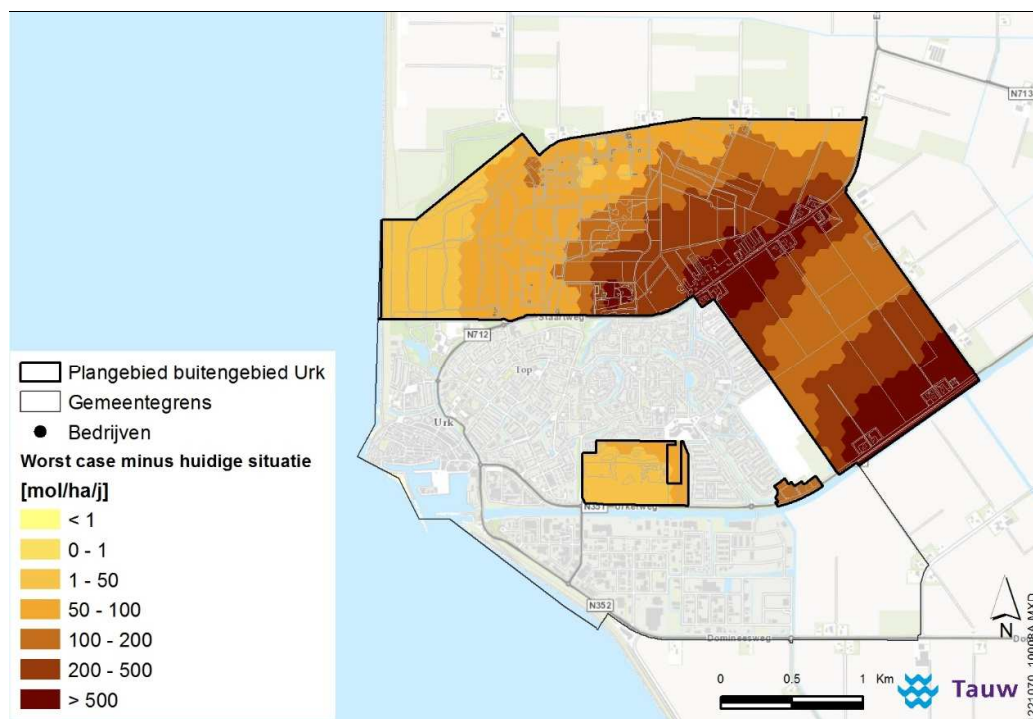

Figuur 2.1 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen van het huidig gebruik met een gebieds emissie van 15.975 kg/jaar (vanuit de melkvee/ kalfkoehouderij, de intensieve veehouderij en de paarden in het plangebied), zoals berekend met Aeries

In de bovenstaande figuur, die in de plaats komt van figuur 4.3 uit het planMER, is te zien dat er in de opnieuw berekende huidige situatie sprake is van iets meer emissie vanuit het gebied, en dus ook van een iets hogere depositie, ook op de beschermde natuurmonumenten in het plangebied. Voor de ligging van de twee beschermde natuurmonumenten in het plangebied wordt verwezen naar figuur 5.2 uit het planMER.

Na een aanvullende berekening van de “worstcase” waarbij ook de emissies vanuit akkerbouwers zijn meegenomen indien deze omschakelen naar een veehouderij (hierna omschakelaar genoemd), is het effect van dit alternatief inzichtelijk gemaakt met behulp van een verspreidingsberekening in Aeries. De onderstaande figuur laat de toename van de depositie zien ten opzichte van de huidige situatie.

In de worstcase is er een toename van de depositie op de beschermde natuur monumenten berekend die varieert van <100 mol/ha/jaar ter plaatse van het Toppad, tot 200-500 mol/ha/jaar ter plaatse van de Staartweg.

Figuur 2.2 Verschil van de depositie vanuit het worstcase gebruik van de huidige bouwvlakken, inclusief de omschakelaars, ten opzichte van de huidige situatie (dus groei zonder het aanpassen van de emissiefactoren)

In de onderstaande tabel zijn de gegevens voor elk van de dierenverblijfplaatsen gepresenteerd zoals die ten grondslag hebben gelegen aan de verspreidingsberekeningen voor de huidige situatie en de "worstcase".

I D	RAV	Huidige situatie			Worstcase			Worstcase groei
		Aantal	Emissie factor	Emissie	Aantal	Emissie factor	Emissie	
1	A1.100 (omschakelaar)	400	13	0	652	13	8475	8475
2	A1.100	140	13	1820	329	13	4277	2457
3	A1.100 (omschakelaar)	400	13	0	658	13	8557	8557
4	A1.100	120	13	1560	293	13	3809	2249
5	E1.5.1	75000	0.02	1500	75000	0.02	1500	0
5	E2.5.6	57500	0.03	1725	57500	0.03	1725	0
5	E2.5.6	57500	0.03	1725	57500	0.03	1725	0
5	E2.5.6	57500	0.03	1725	57500	0.03	1725	0
5	E2.5.6	57500	0.03	1725	57500	0.03	1725	0
6	A1.100	150	13	1950	330	13	4290	2340
7	K1.100	10	5	50	25	5	123	73
8	A1.100 (omschakelaar)	400	13	0	600	13	7800	7800
9	H1.2	4214	0.25	1053.5	5024	0.25	1256	203
9	H1.2	2660	0.25	665	3171	0.25	793	128
1 1	K1.100	8	5	40	11	5	56	16
1 5	K1.100	16	5	80	86	5	428	348
1 5	K3.100	28	3.1	86.8	150	3.1	464	377
1 6	K1.100	50	5	250	64	5	322	72
1 7	K1.100	4	5	20	19	5	96	76
Totale emissie (kg/jaar)				15975			49146	

3 Onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het plan

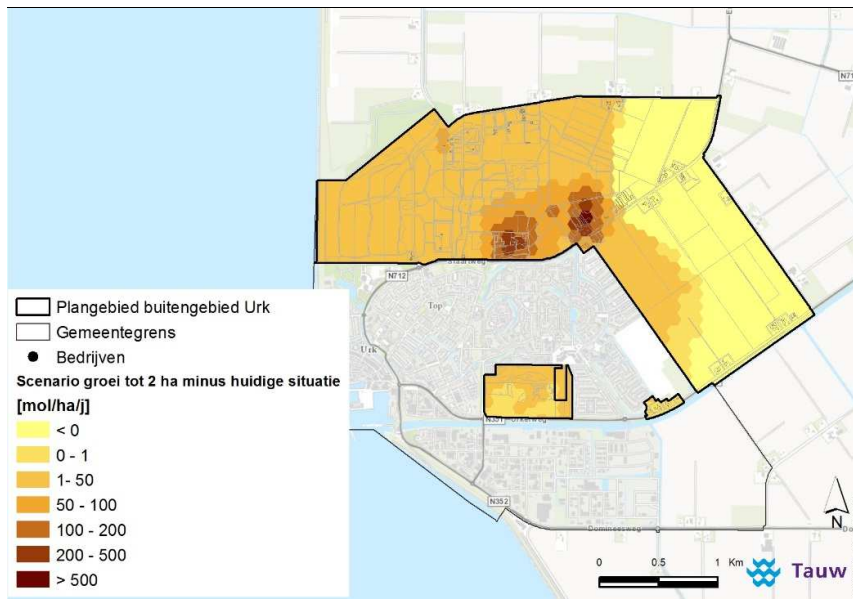
In de planregels is opgenomen dat een toename van de deposities uit een bouwvlak geldt als strijdig gebruik². Deze planregel verhindert effectief dat een akkerbouwbedrijf (met op dit moment geen ammoniak emissies) om kan schakelen naar een bedrijf met melkvee en/of kalfkoeien. Bij het door de commissie gevraagde nader onderzoek naar een uitvoerbaar plan-alternatief wordt een dergelijke omschakeling dus niet verder in beschouwing genomen.

Voor de mogelijke toename van de emissies vanuit de percelen waar in de huidige situatie paarden worden gehouden is uitgegaan van de huidige "bedrijfsdichtheid". Door een vergroting van deze percelen toe te laten tot 2 hectare is vastgesteld hoe het houden van paarden (in ieder geval vanuit de Rav te beoordelen als een agrarische activiteit) zou kunnen groeien in dit alternatief. Opgemerkt wordt dat er in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) geen rekening wordt gehouden met emissie arme huisvestingssystemen voor deze sector. Vanuit dat perspectief geldt dat elke toename van het aantal dieren, onafhankelijk van de bedrijfsomvang³, zal leiden tot een toename van de emissie, en daarmee niet zal kunnen voldoen aan de boven genoemde gebruiksregel.

Voor de mogelijke groei van de emissies vanuit de bedrijven met melkvee en/of kalfkoeien is uitgegaan van de huidige bedrijfsdichtheid. Bij de uitbreiding van deze dierenverblijfplaatsen is uitgegaan van de inzet van een gaswasser, zoals gedocumenteerd in de Rav. Een dergelijke voorziening kan de emissie reduceren met 61 %. Door voldoende onderdruk te creëren kan dit ook in een open stal worden gerealiseerd.

² Zie ook paragraaf 4.6 van het planMER waar hier uitgebreid op in wordt gegaan

³ 2 hectare is als rekenmaat gehanteerd. De werkelijke bedrijfsgrootte van een aantal paardenhouderijen zal kleiner zijn. Los van de precieze bedrijfsgrootte zal de emissie/ depositie echter toenemen waarmee er niet voldaan kan worden aan de gebruiksregel.

Figuur 3.1 Resultaten van de verspreidingsberekeningen voor een scenario waarbij de drie melkveehouderijen en paardenhouderijen doorgroeien tot 2 ha zonder dat akkerbouwers omschakelen

In de bovenstaande figuur is het resultaat van de uitgevoerde verspreidingsberekeningen weergegeven. Opgemerkt wordt dat de berekende toename van de depositie volledig is toe te schrijven aan de paardenhouderijen in het plangebied.

Voor het bovenstaande plan-alternatief is nader onderzocht of er in redelijkheid geen set emissie reducerende maatregelen beschikbaar zijn die er voor kan zorgen dat er ook vanuit de paardenhouderijen geen sprake meer hoeft te zijn van een toename van de emissie, en dus ook niet langer van de depositie.

In de onderstaande tabel zijn de berekeningen gepresenteerd die voortkomen uit het advies van de Cie m.e.r. om "te onderzoeken in hoeverre de huidige bedrijven kunnen uitbreiden tot 2 hectare en kunnen omschakelen naar veehouderij, door bijvoorbeeld het toepassen van emissiereducerende technieken".

ID	RAV	Huidige situatie			Plan alternatief (2 ha)				
		Aantal	Emissie factor	Emissie	Aantal	Emissie factor	Emissie	Extra reductie	Effect van de maatregelen
2	A1.100	140	13	1820	329	4.758	1563		-257
4	A1.100	120	13	1560	293	4.758	1394		-166
6	A1.100	150	13	1950	330	4.758	1569		-381
7	K1.100	10	5	50	25	5	123	0.61	-2
11	K1.100	8	5	40	11	5	56	0.61	-18
15	K1.100	16	5	80	86	5	428	0.9	-37
15	K3.100	28	3.1	86.8	150	3.1	464	0.9	-40
16	K1.100	50	5	250	64	5	322	0.61	-124
17	K1.100	4	5	20	19	5	96	0.9	-10

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk al is vastgesteld zijn er voor mogelijke omschakelaars geen emissie reducerende technieken mogelijk. Dit omdat deze in de huidige situatie geen emissies veroorzaken die effect kunnen hebben op verzuring en vermisting.

De bovenstaande tabel laat zien dat voor alle drie de melkveehouderijen in het plangebied (Rav-stal code A.1.100) geldt dat het installeren van een gaswasser (met 61 % emissie reductie capaciteit) voldoende ruimte biedt om de huidige bedrijfsvoering door te laten ontwikkelen naar een bouwvlak van 2 hectare⁴.

Tot slot geldt dat er in de Rav geen voorziening is opgenomen op basis waarvan aan de paardensector (categorie K in de Rav-tabel) de huidige emissies kan terug brengen. De tabel geeft aan dat als er vergaande emissie reducerende gaswas installaties gebruikt worden, met soms wel 90 % reducerend vermogen, er een beperkte groei mogelijk is, ook voor de paardenhouderijen.

⁴ Voor de overige uitgangspunten die aan deze berekeningen ten grondslag hebben gelegen wordt verwezen naar bijlage 5 van het planMER

Bovenstaande berekeningen tonen aan dat er in het plangebied in ieder geval voldoende interne salderingscapaciteit beschikbaar is om, op basis van de emissie reducerende maatregelen die in de Rav worden opgevoerd, aan de melkveehouderijen de ruimte te bieden om zich door te ontwikkelen tot een bedrijfsomvang van 2 ha. Voor de overige agrarische sectoren geldt dat de planregels (zoals ook toegelicht in paragraaf 4.6 van het planMER) voldoende waarborgen bieden om te voorkomen dat er sprake zal kunnen zijn van een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitats die zich onder andere bevinden in de Wieden/Weerribben.

Hiermee is voldoende aannemelijk gemaakt dat het bestemmingsplan ook daadwerkelijk uitvoerbaar is.

4 Aanvullende geurberekeningen

In de huidige situatie is er sprake van 1 bedrijf waar dieren (te weten kippen) worden gehouden waarvoor geur emissie factoren zijn vastgesteld. Op basis van deze emissiefactoren is het mogelijk, met een programma als V-stacks, uit te rekenen wat de geurhinder zal zijn in de omgeving.

Voor melkvee, kalfkoeien en nertsen zijn (nog) geen geur emissie factoren vastgesteld. Voor dergelijke diersoorten geldt in de Wet geurhinder en veehouderij een vaste afstand (afhankelijk van de diersoort en het soort gebied) die aangehouden dient te worden tussen de dierenverblijfplaatsen en de dichtstbijzijnde woning (of ander geurgevoelig object). In het planMER is vastgesteld dat aan deze afstanden kan worden voldaan. In het planMER is niet ingegaan op de mogelijkheid dat de nertsen op termijn worden vervangen door een andere tak van intensieve veehouderij. Het plan laat dit wel toe.

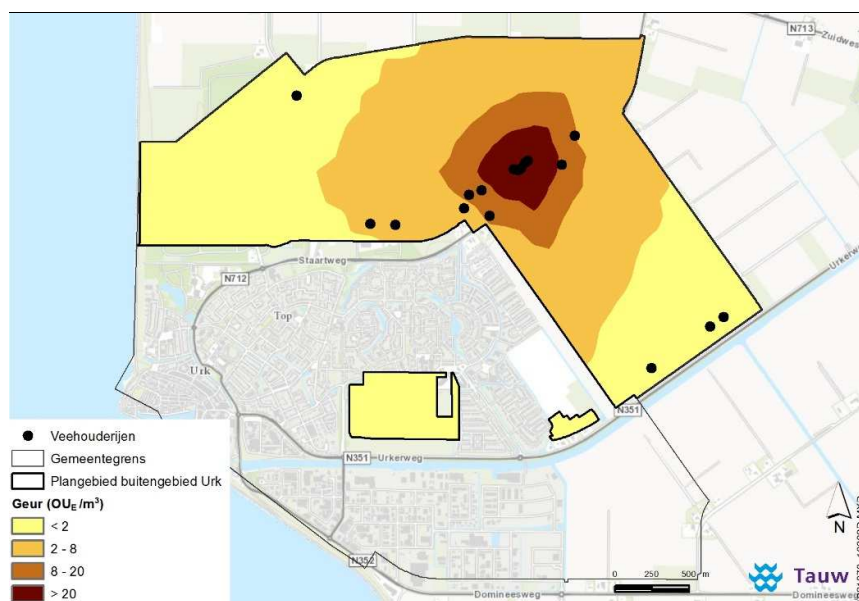
De Cie m.e.r. adviseert om, als aanvulling op het planMER, door te rekenen wat de gecumuleerde geurbelasting zou kunnen worden als er in plaats van nertsen een andere diersoort gehouden zal gaan worden op die plaats. Daartoe is onderzocht welke diersoort per m² de meeste geur zal verspreiden. Door de geuremissie factoren van vleeskalveren, mestkippen en mestvarkens te vergelijken met de minimale maat vanuit dierenwelzijn voor elk van deze diergroepen is vastgesteld dat er bij vleeskalveren sprake is van de hoogste geur emissie. Op basis van een dieroppervlak van 1,5 m², gebruik makend van de huidige omvang van het bouwvlak, is deze fictieve situatie doorgerekend⁵, in combinatie met de geur verspreiding van de huidige kippenhouderij.

De resultaten van de geurverspreidingsberekeningen (uitgevoerd met V-stacks gebied) zijn weergegeven in de onderstaande figuren. Figuur 4.1 laat zien dat de voorgrond geurbelasting die in de huidige situatie wordt veroorzaakt door de kippenhouderij, ter plaatse van de bebouwde kom van Urk, nooit hoger is dan 8 OU/m³. Opgemerkt wordt dat er in de huidige situatie wel sprake is van een geuremissie van de nertsen farm, die (nog) dichter ligt op de bebouwde kom dan de kippenhouderij. Alleen, de nu beschikbare techniek stelt ons niet in staat om het gecombineerde effect op de geurbeleving uit te rekenen.

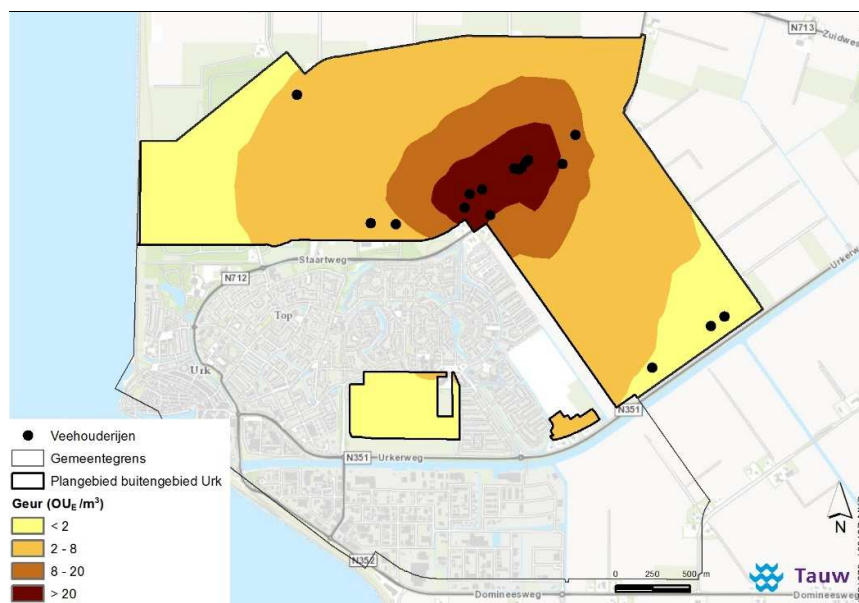
Figuur 4.2 laat zien dat als er in plaats van met nertsen, rekening wordt gehouden met het houden van kalveren, de geurbelasting zoals die dan wordt berekend op de gevels van de aaneengesloten woonbebouwing van Urk, op sommige plaatsen op kan lopen tot 20 OU/m³. Een dergelijke hoge geurbelasting zal, bij gelijkblijvende wet- en regelgeving, niet vergunbaar blijken.

⁵ Stalcode A4 met emissie factor 35.6 is gebruikt bij de berekeningen

Opgemerkt wordt echter dat er in de Rav voldoende mitigerende maatregelen opgenomen zijn (tot een geur emissie reductie van 85 %) om te voorkomen dat er een vergunning zal worden afgegeven waarbij sprake zal zijn van een dergelijke hoge geurbelasting op de gevels van de bebouwde kom van Urk.

Figuur 4.1 Voorgond geurbelasting in de huidige situatie, berekend voor de kippenhouderij

Figuur 4.2 Gecombineerde geubelasting vanuit de kippenhouderij, samen met een fictieve kalverenhouderij

5 Externe Veiligheid

In paragraaf 6.10.2 van het planMER is beschreven dat de biovergistingsinstallaties die in het plan mogelijk worden gemaakt (met een maximum tot 1000 m²) niet tot een overschrijding van het groepsrisico leiden. Deze bewoording wijkt af van de tekst die is gebruikt in paragraaf 7.7, waar de effecten op externe veiligheid worden samengevat. Daar staat dat *het bestemmingsplan het mogelijk maakt om biovergistingsinstallaties te plaatsen. Voorwaarde is dat deze niet groter dan 1000 m² mogen zijn. Biovergistinginstallaties van deze omvang leiden niet tot een toename van het groepsrisico.*

In beide gevallen wordt bedoeld dat de omvang van een biovergistingsinstallatie zoals die in het plan wordt toegelaten van dusdanig beperkte omvang is dat, zoals is vastgesteld op basis van project ervaringen die elders zijn opgedaan, er geen sprake van kan zijn dat de oriëntatie waarde zal worden overschreden.

Het groepsrisico is geen norm, maar er geldt een verantwoordingsplicht. De onderdelen waar bij de verantwoording aandacht aan moet worden besteed staan beschreven in Bevi⁶ artikel 12 voor Bevi activiteiten en artikel 13 voor ruimtelijke plannen. Daarbij moet een vergelijking worden gemaakt met de oriëntatiewaarde. Dit is een richtwaarde waar het bevoegd gezag zich zoveel mogelijk aan moet houden, maar men mag hiervan, mits goed gemotiveerd van afwijken.

De strekking van de planMER is dat als er op basis van het plan een vergunning aangevraagd zal worden om een biovergistingsinstallatie te gaan realiseren, dit wel een toename van het groepsrisico zal kunnen veroorzaken. Deze zal echter gering van omvang zijn. Als deze zal worden vergeleken met de oriëntatiewaarde is het niet de verwachting dat dit tot een onaanvaardbare toename van het groepsrisico zal leiden.

⁶ Bevi: Besluit externe veiligheid inrichtingen

6 Conclusies

In deze aanvulling op het planMER voor het buitengebied van Urk is ingegaan op het toetsingsadvies van 24 mei 2016. Daarbij is rekening gehouden met de aspecten die de commissie heeft benoemd in haar advies. In deze aanvulling is soms op beschrijvende wijze, maar meestal gekwantificeerd onderbouwd, ingegaan op de door de commissie geïdentificeerde tekortkomingen.

Op basis van de geadviseerde aanvulling luidt de conclusie dat de bevindingen zoals die in het planMER zijn gedocumenteerd in stand blijven. Door het planMER te lezen in samenhang met deze aanvulling zijn die bevindingen wel beter onderbouwd en duidelijker toegelicht.